SEMPRE I ARA

A Rosa Leveroni,
poetesa,
que tan belles coses ha escrit
d'aquest llibre,

afectuosament
Clementina

oct. 48

SEMPRE I ARA

CLEMENTINA ARDERIU

SEMPRE I ARA

Poemes

Amb cinc litografies en colors per

OLGA SACHAROFF

BARCELONA

1946

R.613.351

Dlev

Mais le soir vermeil ressemble à l'aurore...

G. DE NERVAL

ESTAMPES

DE L'ABUNDÀNCIA

Apareix sobtadament
i s'instal·la;
mentre crida, un vent llisquent
para taula.
Ara ve tota la gent,
ha vingut cuita-corrent.

Ella inclina el cos amic,
i la força
que decanta el corn antic
l'espitrega;
i els tresors, ja sense dic,
són pel pobre, són pel ric.

Amb quin doll tan amorós
el blat llisca
i, entre fruites de colors,
or i perles!

Quan tothom sadoll s'és fos
a la mà tenim tots dos
una rosa.

Ella ens mira somrient
i se'n fuig cuita-corrent.

DE LA FORTUNA

Quins auguris va desfent
aquest cop sobtat de vent?
Abocada al món camina,
un tresor sobre la sina,
i amb un aire esmaperdut
va seguint el peu eixut
damunt la roda.

Ara passa i ara ve,
va rondant fora al carrer
— ai del qui sospira i tanca!
Tu només gronxa la branca
i amb el teu gest més senzill
fes-li mostra d'un espill:
és femenina.

Per a Victòria G. de Foix

DE LA MALENCONIA

Fa el silenci al seu voltant
i només son cor palpita;
tot el món s'ha conjurat
perquè la vegem bonica:
s'han pintat de verd els camps
amb la llum de cada dia,
la saluda l'aire breu
i l'ocell canta i refila.
Però ella res no sent,
res no veu ni l'angunia:
ha caigut al fons del fons
el voler que l'estremia,
l'esperit ha naufragat
dintre d'ella — ¿cap a quina
claror de quin altre cel?
Tomba el cap meditativa,
el cabell es fa pesant
mentre el braç se li esllanguia;

la roba, drapant el cos,
l'emmotlla sense delícia.
Quin respecte més callat
dónes al cor que t'admira,
mestressa del pensament,
divina Malenconia!

DE LA LLIBERTAT?

Començaré per dir «corria»
i ja la veig corrent:
sóc jo mateixa quan esclata
la força adolescent.
Sentia esquerpa tota cosa,
tot m'era nosa. Fi,
com un tallant, fendia l'aire
mon cos; i per fugir,
només la punta vigorosa
del peu a l'empedrat
i el braç que ritma i l'alegria
del cap escabellat.

D'aquesta empenta apassionada
prou bé tenim record.
De llibertat és una estampa
gravada al fons del cor.

LA VERGOGNOSA DI PISA

Mires, si goses si no goses,
per entremig dels dits
i en la mirada llarga poses
capteniments no dits.
¿Potser, quan sents foc a la galta,
et són els ulls rebels,
i, en esmunyir-te, ja t'assalta
la dea sense vels?
Si tots diem de tu que mires
el que no saps — i que és —
avergonyida mig et gires
de por que et tempti més.
Però potser només és una
fina postura lleu
de qui, escondida a sol i a lluna,
gustà la fruita breu
i sent que el most també l'avina
en una ardent boirina.

DEL SILENCI

...I ni diríeu que sospira! Passa,
i tota cosa resta en quietud:
ve quan la gent no l'anomena massa
i el crida l'elegit esmaperdut.
Un dit damunt la boca, perquè es tanqui
d'aquesta font el renouer costum;
tot ell és de cristall, perquè no manqui
al fons del nostre pensament la llum.
Testa coberta i amb els ulls oberts,
mentre és present no l'estimem pas massa:
només t'adones que és tan bo i que el perds,
quan del fugir fa la primera passa.

Per a l'àlbum de T. O.

DE LA FE

Alta damunt la penya,
dreta en el vent rebel,
com un present del cel
difícil.

Fina com una espina,
forta com vella arrel,
dessobre els ulls un vel,
medita.

Plena dónes la copa
d'aigua d'abril rebel,
i s'hi emmiralla el cel
immòbil.

Per a Maria Planas

SENTIMENT DE LA GUERRA

VENTADA

Però encara no és passada,
oh cor meu!
Ha vingut escabellada,
tota urc.

Per la força — ai com crida! —
se m'enduu;
sense alè, atemorida,
menjo pols.

L'amistat arremolina
— bo i dolent;
res d'amiga ni veïna
ni cel blau.

Només l'ombra que no em deixa
dintre els ulls;

em debato amb mi mateixa
i em faig mal.

La ventada té cobertes
multituds:
com un camp li som ofertes,
—tristes flors!

I esgarrifa la dallada
que va fent
amb la Mort aparellada:
quanta sang!

DESASSOSSEC

Em donen aigua tèrbola
—jo veig el vi daurat.

No sento la campana
—al cor em va sonant.

Per l'aire, quina angoixa!
—els arbres són fruitats.

Quin rendiment tan pobre!
—més rica sóc que mai.

Si cal que jo naufragui,
em llançaria al mar.

PRIMAVERA

Ha desertat de ma ribera
—oh por, la por!—
la tendra fada remeiera
—remei i olor.
Per qui ens ha pres la primavera
no hi ha perdó.

Digueu-me sí,
digueu-me nó.

Les flors abans escotorides
—abril, setí—
llangueixen com les nostres vides,
sense destí,
que ni de somnis són ardides
—ho eren ahir.

Massa dic no,
massa dic sí.

L'emboirament que ens acompanya
— ai la claror! —
batalla perd, batalla guanya
— quina remor!
La primavera se'ns fa estranya,
i el sí i el no.

Qui ens ha afollat la primavera
no té perdó.

MORTS, LLUNY

Callada estimo la vida.
Deixeu-me sola, callada,
i aniré amb el pensament
on no em torbin les rialles.

D'aquelles estibes mudes
seré la dolça companya,
que demà no tindran sol
ni l'aigua que els alegrava.

Mai més en la galta humida
l'amor sobtarà una flama;
per llurs somnis de colors
la nit s'ha fet massa llarga.

Joventut, barca afonada
amb totes les veles altes!

BASARDA

Basarda,
m'afolles la tarda:
em prens els camins
dels somnis. Mesquins
ocells de mal caire
voltegen per l'aire.
Adéu, tendra llum,
adéu, el perfum
de la primavera!
Enguany, barroera,
malmenada ve.
I jo no tindré
repòs de la tarda,
perquè la basarda,
amb sos fils
subtils,
posà en mes oïdes
remors maleïdes.

UN MORT

De mí no fores res, i t'acompanyo
en els camins inútils del record:
la teva joventut ben expandida
em feia llums i ombres dintre el cor.
Avui m'han dit que somrient has mort.

Cap a la guerra a contracor corries:
¿ni temps per a enterrar ton bell tresor?
Esparses van per l'aire tes estrofes
plenes d'auguris i migdies d'or.
Avui m'han dit que somrient has mort.

I m'insisteix la galta envermellida
i l'entrecella d'home nou i fort
i unes clares pupil·les com una alba
que força la tenebra a dret i a tort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

«Adéu, no tinguis por, la meva estrella
vigila, armada, entre el garbí i el nord.»
I cara enllà profundament altívol,
mentre somreies ha vingut la Mort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

PREC EN LA GUERRA

Perdó
de les victòries,
de les desfetes,
de les batalles
perdó,
Senyor!

No m'esgarrifa
la Mort a penes:
viure m'espanta.
Perdó,
Senyor!

¿El món que féreu
no us acontenta,
i ara el voldríeu
millor,
Senyor?

Gràcia pels joves
que amb ira esperen:
per ells voldríem
blavor,
Senyor!

L'estiu s'acaba.
Raïm de serva
volíem ésser:
perdó,
Senyor!

Carroll sens nombre
que va esgranant-se
esdeveníem.
Senyor,
perdó!

SEMPRE I ARA

COMANDA A UN ARGENTER

Ai rosa, la meva rosa
amb el pinyol coral·lí!
Passeu, les roses discretes,
avui no sóc com ahir.
Que jo vull aquella rosa
que no és en mon jardí:
vull la rosa cisellada
amb el pinyol coral·lí
flairós encara de platja
i de besar submarí.
Rosa pomposa de plata,
tota estriada d'or fi!
Única rosa que serves
caliu de mà i de burí
i una mica la mirada
que creava el teu destí!

Per la teva humana força
si vinguessis cap a mí,
oh rosa, la meva rosa
amb el pinyol coral·lí!

Per a Ramon Sunyer, argenter

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ÉS ESPERANÇA...

És Esperança
un aire que circula.
Ve d'Esperança
un volar per l'altura.
I si Esperança
flama d'amor et duia,
per Esperança
series benastruga.

Per a Elvira Maria Balcells

MAGRANA

Magrana:
feliç, qui t'esgrana
el gust ja pressent
a sota la dent.
Voluptat
del gra mig trencat.

Vigila
l'escorça tranquila
de fines parets
i colors tan nets:
amargant,
et passa davant.

Ni mica
ton gra no claudica:
imposa dolçor
a tanta amargor;

fugitiu,
quan fuig et somriu.

I arriba
que toca la riba
del gust, precedit
d'un goig molt petit.
Paradís
sense plany ni encís.

EL POEMA FELIÇ

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta;
a dins,
molt sola i molt endins,
la Meravella;
ardent, la soledat
es lliga amb ella.
¿Per què?
A l'ombra del no-re
uns mots suscita,
i acuden com ocells
tots a la cita
els mots.
Alegres o capcots
— oh, quina tria!

La prova cal del foc,
i l'agonía.
Després
es tanca al seu recés,
misteriosa,
i neix — quin temps més llarg! —
com d'una fosa
d'encís,
el poema feliç.
«Mare que bleixa,
Meravella, direm:
vida mateixa
ets tu;»
però no ho sap ningú.

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta.

SOLA

Digues-li com, ocell,
l'amor encativaves.
Si puges al planell,
ningú no t'acompanya.
Digues-li com, amic,
l'amor encativaves.
Perduda entre la gent,
no trobes sinó llàgrimes.
Digues-li com, germà,
l'amor encativaves.
Preguntes per l'amic
i la resposta falla.
Digues-li com, ocell,
l'amor encativaves.

Per a l'àlbum de J. S.

FERMANÇA

Passa l'amor com una aigua,
jo el sé meu del pont estant;
si n'aixeca la mirada,
jo l'anava interrogant:

«No portessis tanta pressa,
bé em diries mon pecat.
¿Per què, el vidre que estimava,
ara el veig esmicolat?

¿Fou el vent que el decantava
o fou el meu braç rabent?
Digues-me també l'angoixa
que em nua l'enteniment.

Tu que pots, ¿per què no em dónes...?
Però callo, parles tu.»

«Mai no esperis que jo et salvi
pensament o cristall nu.

Tu mateixa passa l'aigua,
no t'aturis dalt del pont;
porta el cantiret enlaire,
vigila'l fins a la font.

I si vénen fumeroles
que t'entelin els sentits,
fes un vot de fe lliurada
i esvaeix-les amb els dits.

Jo ara et dono la paraula
d'ésser teu fins a la fi,
mentre corro com una aigua
que segueix el seu camí.»

CORRANDA

No em miris, que no sóc res
i el teu mirar em neguiteja;
si em mires, posa en els ulls
cortines d'alba primera.

ORIOL

Somni que el moment exalta!
Ahir
volia fugir de mi.
Somni d'una tarda blanca!
Avui
¿com podria dir «no vui»
quan és certa ja l'espera?
Son cor
—petit cor secret, tan fort
que, no nat, ja no li esqueia—
em diu:
«Assossega el cor i riu;
passa el pont, que a l'altra riba
seré
i d'ànima em vestiré.
Tu diràs, esbalaïda:

Ben nat:
pel polit i l'acabat,
Déu et valgui, criatura ».

Ahir, avui, son cor
em diu: « Seré ben nat ».

I en acabat,
la joia.

ELEGIA

M'has precedit, germana.
Aquella pau obaga
on el silenci guanya,
ja és la teva pau.
No et ploraré, que fóra
per un portal de llàgrimes
foragitar la tèbia
mercè del teu record.
M'estimo més tenir-te
com si avinent encara
em fossis, i la casa
mirallegés de tu.
Darrera de la porta
ton gest espero veure,
i aquella veu que em manca
cridar el meu nom vivent.
M'has precedit. Fins ara

mai cap difunt m'havia
parlat al cos i a l'ànima
amb un parlar tan dolç.
No em deixes desesmada,
sinó com restaria
aquell que aprèn de sobte
quin és el gran combat,
i espera el torn alerta.
No temo: confiada,
com, mentre el fill naixia
profund i palpitant,
tota em donava, antiga
com la primera dona,
però sabent que duia
dolor l'infantament,
i que la mort espia
vora del bres, avara.
M'has precedit, germana,
però no et dic adéu.

In memoriam R. R. de B.

CAMINO ARA...

Camino ara interrogant mos passos:
potser la terra em podrà dir el meu fat,
i només dintre un vent de tempestat
el doble abraç de tots els membres lassos
serà per mi com un retrobament.
I no cercaré més per l'esvaïda
ruta dels somnis, cara a sol ponent.
Com la terra he donat la meva flor;
mes puc sentir-me encara percudida
per la vareta que em desperti el so.

CARES

Cares, mostrades nues,
donades franques
a mi, voraç.
Sempre diverses, vàries,
evocadores,
ocells de pas.
Totes per mi: vull beure
en cadascuna
com en un vas.

Trobo sovint aquella
pròdiga cara
que em fa estremir.
Mentre se m'oferia
— parla que parla
no l'he d'oir —
jo, agosarada, veia

la fosca balma
del seu destí.

Sonen com una dríngola
aquelles cares
amb ull ardent,
joves, amb l'alegria
trabucadissa
del pensament.
Quina al·leluia porten,
quan s'asserenen
per un moment!

Era amb la vela hissada
la meva barca
dintre del port;
totes les cares dòcils
que jo estimava
veien la Mort.
Cares que jo voldria,
quan l'hora sigui,
vora del cor!

Sento, d'angúnia tèrbola,
massa encanteris
que no vull més.
Sé dolçament pensar-te,
oh cara noble!,
fins a l'excés.
¿Seré jo mai culpada,
sinó per gaudi
de tu només?

SEMPRE I ARA

Només que cerqui en mi mateixa
no em puc esgarriar:
fidelitat trobaré sempre
al meu mateix cantar.
Si miro lluny, per l'avinguda
del temps difunt endins,
entre adormides tristes hores
veuré matins divins.
Que allà en el fons, quan tot comença,
l'infant que jo he estat,
mentre somriu i giravolta,
ja enyora soledat
i sent un ritme que l'encalça
que mai no és moridor.
Juguen a rotllo les amigues
amb passos i cançó;
i en els jardins l'oreig s'atura

per escoltar millor.
Jo me n'hi anava, embriagada;
sense saber, feliç,
girava amb elles i cantava
amb doll tremoladís.
Cada cançó portava un aire
— doneu-me el més ardent —
i el ritme feia revirades
abans d'eixir corrent.
Però ma joia, interrompuda,
sovint es malmeté,
que les companyes no estimaven
el cant, ni el va, ni el ve,
i una rialla me'l desfeia...
Com jo, ningú el sentí;
però, nuar-lo dues voltes,
no ho puc aconseguir.
Ara recordo que fugia
amb la recança breu
d'haver encetat una delícia
molt trencadissa i lleu;

i la volia per mi sola
— beat qui la tingués!
Com més m'allunyo de la colla,
més dolça i meva és.

TAULA

ESTAMPES:

De l'Abundància . . . . . *Pàg.* 13
De la Fortuna . . . . . » 17
De la Malenconia . . . . . » 19
De la Llibertat? . . . . . » 21
La Vergognosa di Pisa . . . . . » 23
Del Silenci . . . . . » 25
De la Fe . . . . . » 27

SENTIMENT DE LA GUERRA:

Ventada . . . . . » 31
Desassossec . . . . . » 35
Primavera. . . . . . » 37
Morts, lluny . . . . . » 39
Basarda . . . . . » 41
Un Mort . . . . . » 43
Prec en la Guerra . . . . . » 45

SEMPRE I ARA:

Comanda a un Argenter . . . . . *Pàg. 49*
Ès Esperança . . . . . » *51*
Magrana . . . . . » *53*
El Poema Feliç . . . . . » *55*
Sola . . . . . » *57*
Fermança . . . . . » *61*
Corranda . . . . . » *63*
Oriol . . . . . » *65*
Elegia . . . . . » *67*
Camino ara . . . . . » *69*
Cares . . . . . » *71*
Sempre i ara . . . . . » *75*

ILLUSTRACIONS

L'Abundància . . . . . *Frontispici*
La Fortuna . . . . . *Pàg. 15*
Desassossec . . . . . » *33*
El Cantiret Trencat . . . . . » *59*
Rotllo en el Jardí . . . . . » *77*

JUSTIFICACIÓ DEL TIRATGE

Aquesta edició original del llibre SEMPRE I ARA, de CLEMENTINA ARDERIU, il·lustrat amb cinc litografies en colors d'OLGA SACHAROFF, consta de cent cinquanta-un exemplars, a saber:

Un exemplar contenint: les làmines tirades sobre paper Japó Imperial i signades, els esbossos originals i els models de color de la il·lustradora, un autògraf de l'autora, la sèrie d'estats de color de les litografies i una altra sèrie a part en llur estat final. Porta la menció EXEMPLAR ÚNIC i és nominatiu.

5 exemplars numerats de l'I al V, cadascun contenint una planxa dels gravats i una sèrie dels estats de color de les litografies anteriors al definitiu.

145 exemplars numerats de l'1 al 145.

Tots els exemplars són sobre paper de fil de la Casa Guarro, compostos amb lletra Antiga Menhart i amb les litografies tirades a braç. Porten així mateix tots ells la signatura de l'autora.

EXEMPLAR NÚM. 84

Clementina Arderiu

Aquest llibre ha estat imprès
als obradors de la Societat Aliança
d'Arts Gràfiques (S.A.D.A.G.), de Barcelona,
per a l'autora, l'artista
i llurs amics.

Biblioteca
de Catalunya

Reg. 613.351

Sig. 12-III-78